

Lastenkamarissa hävityksen keskellä

Eräs saksalaisen kenttäpostin kautta kulkenut kirje kertoo seuraavan liikuttavan tarinan:

"C. . . on vallattava ja sen jälkeen on odotettava lisämääräyksiä!" Lyhyesti ja terävästi kaikui tuo käsky korvissani ja kulki suusta suuhun komppaniiani keskuudessa, joka kovien kahakoidea jälkeen istui nyt kokoonkyrystyneenä juoksuhaudoissa. Kokonaista 20 tuntia olimme me istuneet jalat liejussa ja yhtämittäimen kraunattien viuhe päittemme päällä. käsi kiväärin liipasimessa, lakkaamatta tähdäten ja laukaisten. Emme olleet syöneet mitään. Ruokaa tosin tuotiin meille, mutta kukaan ei saattanut syödä. Jokainen lihas, jokainen hermo oli jännittynyt. Koko ihminen oli kuin pelkkää tahtoa, hermoa, pelkkää käyttövoimaa. Minä, vastaleivottu aliupseeri, johdin komppaniaa. — Missä C. sijaitsi, sen me kaikki tiesimme. Lukemattomia kertoja olimme me suunnanneet kauhean luotittulvanne kylää kohden, joka kuhisi ranskalaisia. Käsky merkitsi sitä, että me olimme voittaneet. Me saatoimme hyökätä eteenpäin! Tavaton jännityksemme herpautui, ja me huomasimme, että meillä oli nälkä ja että kieli oli tarttunut kitalakeen janosta. Huimauksen tunne valtasi meidät, kun me nousimme pystyyn, mutta kukaan ei päästännyt halaista sanaa; ei edes eläköönhuutoa, lähtenyt meidän kuivista kurkuistamme. Me hyökkäsimme C—ä kohden. Yli ketojen ja halki nuorten metsikköjen, palavien kylien savu alati silmiemme edessä. Puolen

tunnin kuluttua olimme perillä. Edessämme oli C., lukemattomien patruuniemme pilkkataulu. Kylä oli täydellisenä erämaana. Ainoastaan puuhokkelien raunioita, ihmisiä ei ainoatakaan. Siellä täällä palaneitten eläinten raatoja. Kaikkiällä, minne vain meni, kaatuneita, sotilaita. Kaikkiällä kaumanhaju. Kuolemaan saakka väsyneinä, kuolevina halusta saada jotakin syötävää, harhailimme me hylätyissä asumuksissa. Taloistarpeet olivat hiiltyneinä raunioitettua keskellä. Emme olleet missään kylässä, vaan haudassa, josta kaikki elolliset olennot olivat paenneet.

Mutta seis — tuolla tien varrella oli hökkelit, jonka ovet ja ikkunat olivat ehjät. Me syöksyimme sinne. Eräs sotilas mursi kivääriperällä oven. Me kaikki tunkeuduimme hämäärään huoneeseen. Siellä vallitsi kurjuus, mutta myöskin elämä, sen huomasi heti. Me pinnistämme nähdäksemme. Horjuva pöytä, rikkiinäisiä troleja, liesi ja pimeimmässä nurkassa muutamia ihmisolentoja yhdessä kasassa. Me lähensimme heitä ja sotilaat huusivat: Leipää, leipää! Minä täydensin: "Du pa!" Nurkasta kuului valittava, voimaton ääni: "Brot non! Brot non!" — Minä astuin lähemmäksi: nuori nainen, verrattain hyvin puettu, tumma tukka epäjestyksessä valahtaneena kalpeille kasvoille, suruiksi revähtäneissä silmissä erottamaton kauhu, sammallellä vapisevin äänin valituksensa: "Brot non! Brot non!" Seitsemän pientä lasta seisoi hänen ympärillään pelosta itkien, takertuneina hänen

hameensa liepeisiin. — "Tämä nainen ei valehtele, toverit", sain minä, "tämä on nälän tyysija". — "Se ei tee mitään", sanoi Fritz, neuvokkain meistä kaikista, "täällä on raikasta vettä, etsikää kahvijauhonne, tässä on halkoja, pankaa vesi tulelle sillä aikaa kuin minä käyn katselemassa, enkö voi löytää mitään syötävää, vaikka se sitten pitäisi temmata itse pirun kynsistä!" Samalla hän syöksyi ulos. Pian leimahti tuli ja me asetimme vettä tulelle. Kun Fritz palasi, kiehui jo tuo musta juoma, ja me etsimme tuoppeja juodaksemme kahvimme. Fritz kopeloi taskujansa, laukkuansa ja kypäriänsä ja veti niistä esille tuoreita nauriita, jotka hän oli nyhtänyt eräästä pellostä. Jumalainen ateria, jolle me asettauduinme! Juuri kun minun piti viedä tuoppi suulleni, kiipesi joku minun polvilleni, nyhti minua parrasta ja huusi: "Isä, isä!" Minun täytyi laskea tuoppi syrjään ja antautua piirittäjän valtoihin. Tuo pieni kolmivuotias oli irtautunut äitinsä liepeistä, tuo pieni, vilkas poika, joka oli yhtä vanha kuin meidän Hansimme, mutta joka oli väsynyt ilmeiltään ja jonka silmät olivat syvälle painuneet nälän vuoksi. Minä annoin hänen juo-

da, pistin nauriin hänen suuhunsa, ja sitä hän sitten syöä natusteli istuen tuttavallisesti minun sylissäni aivan kuin me olisimme olleet vanhoja, ainaisia ystäviä. Nuo kuusi muuta pienokaista eivät myöskään kauan pysyneet paikoillaan, vaan juoksivat luoksemme, ja pian istuivat hekin sotilaitten polville, syöden nauriitamme niin kauan kuin varastoamme riitti. Olimme joutuneet täydelliseen lastenkamariin keskellä kuolemaa ja hävitystä. Pienokaiset söivät nopeammin kuin me, ja pian oli suurin osa varastostamme kadonnut heidän pieniin suihin. Tuskin olin kuitenkaan ehtinyt juoda edes kahta suun täyttä kahviani, kun sota jo särki pienen idyllimme. "Eteenpäin D:hen!" kuului uusi käsky. Hälyytyshuuto kaikui kautta tuon aution kylän. — Naisparka seisoj vielä paikallaan nurkassa. Hän oli puolikuollut pellostä, sillä hän luuli meidän tekevän pahaa pienokaisille. Minä menin hänen luokseen ja tarjosin hänelle kahvini tähteet. Hän ei uskaltanut koskea siihen ennen kuin minä olin siemaissut siitä aimo kulauksen. Sitten vasta uskalsi hän, ja joikin kahvin ahneesti. Sen jälkeen hän teki ylitseni ristimmerkin kiitokseksi.

